

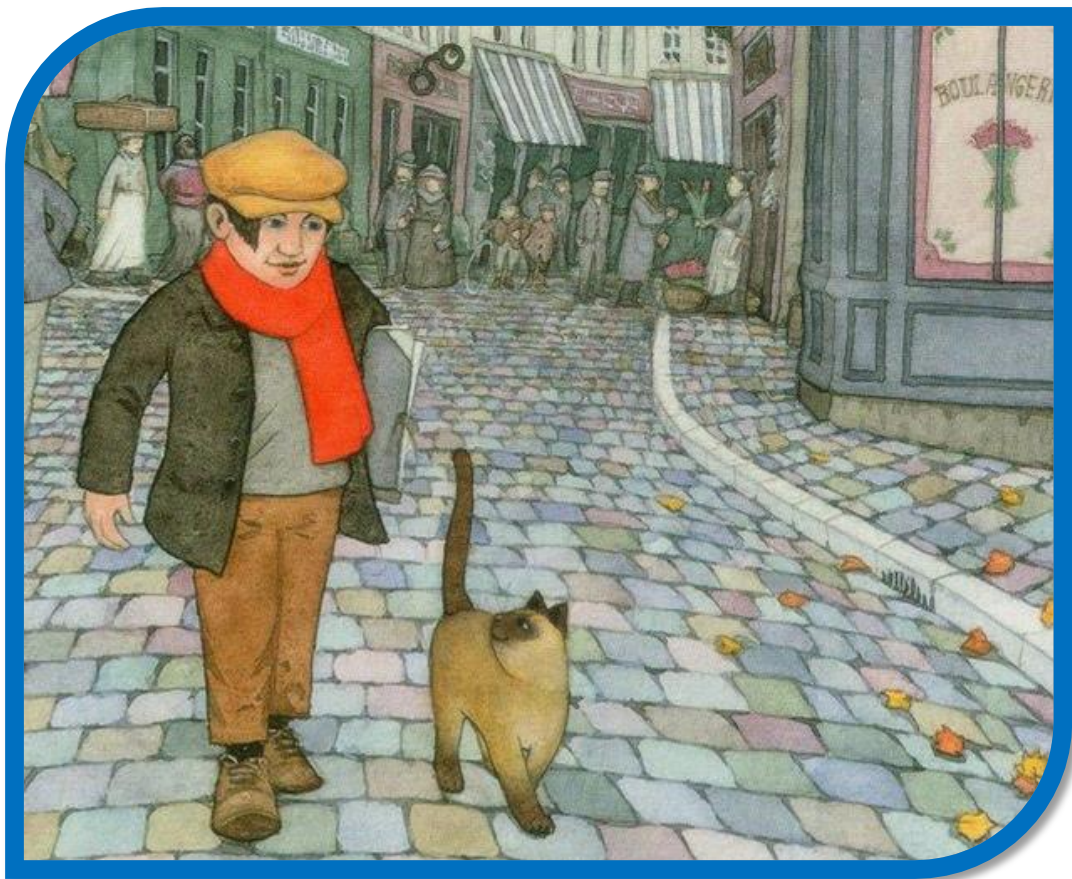
El Gust per la Lectura 2015-2016

CICLE MITJÀ
D'EDUCACIÓ PRIMÀRIA

Picasso i Minou

P.I. Maltbie

Guia didàctica

El Gust per la Lectura 2015-2016

CICLE MITJÀ
D'EDUCACIÓ PRIMÀRIA

Picasso i Minou

P.I Maltbie

Guia didàctica

Subdirecció General de Llengua i Plurilingüisme
Servei d'Immersion i Acolliment Lingüístics

Carme Vilaregut i Sáez

Isabel Muntaña i Salarich

Els continguts d'aquesta publicació estan subjectes a una llicència de Reconeixement-No comercial-Compartir 3.0 de Creative Commons. Se'n permet còpia, distribució i comunicació pública sense ús comercial, sempre que se n'esmenti l'autoria i la distribució de les possibles obres derivades es faci amb una llicència igual que la que regula l'obra original.

La llicència completa es pot consultar a:

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/3.0/es/deed.ca>

ÍNDEX

1. Introducció.....	1
2. La biografia com a gènere.....	2
3. El treball de la biografia a l'escola.....	3
4. Bibliografia per a infants: la biografia com a gènere	6
5. Què sabem de Pablo Ruiz Picasso?.....	10
5.1 Sobre el pintor.....	10
5.2 Sobre les seves obres.....	10
5.3 Referències.....	11
6. El conte: <i>Picasso i Minou</i>	11
6.1 Fitxa tècnica.....	11
6.2 La història.....	12
6.3 Els personatges.....	13
7. Orientacions didàctiques per al professorat.....	13
7.1 Activitats per a abans de la lectura.....	13
7.2 Activitat durant la lectura.....	14
7.3 Activitats per a després de la lectura.....	12
8. Consideracions.....	13
9. Continguts que es treballen.....	17

1. Introducció

Treballar la biografia a l'escola, i concretament a primària, sempre és un repte. La biografia sol ser un gènere literari adreçat fonamentalment als lectors adults, i per tant en l'àmbit escolar es treballa a secundària. Però actualment, deixant de banda, a casa nostra, la col·lecció clàssica de les Petites Històries, de l'editorial Mediterrània, l'aparició al mercat editorial de diversos títols en suports gràfics de gran qualitat ha apropat aquest gènere a totes les edats. Podem trobar àlbums il·lustrats, llibres desplegable, llibres amb pictogrames, auques... amb una presentació formal molt acurada, tant del text com de la il·lustració, que ens faciliten el treball d'aquest gènere en els diferents cicles de primària.

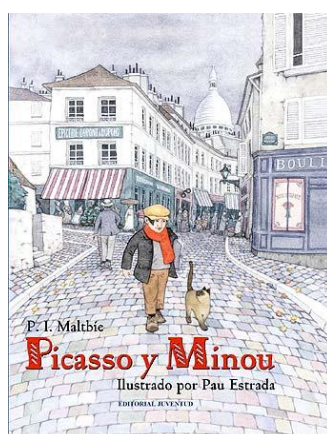
Les aportacions d'aquest gènere per a la formació literària dels nostres alumnes i les possibilitats didàctiques que ens ofereix són molt importants. La biografia ens permet d'una banda treballar molts continguts curriculars i, de l'altra, contribuir al desenvolupament integral de l'alumne per les connexions amb el personatge biografat i pels coneixements sobre el desenvolupament de la vida de les persones.

Aquesta guia didàctica està estructurada en tres parts. A la primera trobareu les característiques del gènere de la biografia així com orientacions per al seu treball a l'escola. Seguidament s'ofereix una aproximació al personatge biografat i a la seva obra. I finalment hi ha les orientacions didàctiques per treballar el llibre seleccionat, i el quadern de l'alumne.

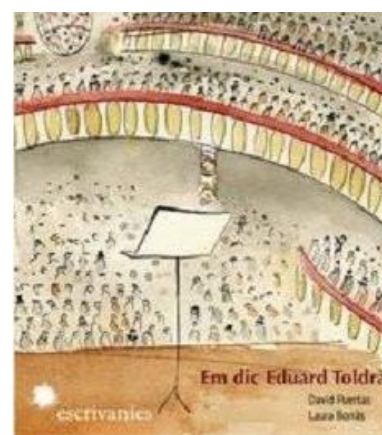
En aquest dossier us proposem tres llibres per treballar la biografia als diferents cicles de primària.

Per a cicle inicial:
Mozart
S. Candel, M. Garín,
M.T. López
SM Edicions
2006

Per a cicle mitjà:
Picasso i Minou
P.I. Maltbie
Editorial Juventut
2010

Per a cicle superior:
Em dic... Eduard Toldrà
D. Puertas, L. Borràs
Editorial El Cep i la Nansa
Col·lecció «Escrivanies»
2013.

2. La biografia com a gènere

El gènere literari de la biografia és un relat escrit que resumeix els principals fets de la vida d'una persona. Etimològicament, *biografia* ve del grec *bios*, que significa 'vida' i *graphien*, que vol dir 'escriure'.

La base de la biografia són, sens dubte, les dades exactes objectives de la vida del personatge triat. El biografat acostuma a ser una figura rellevant de la vida pública i, per tant, destacable per les seves aportacions en diferents disciplines o àmbits. En una biografia, el personatge s'emmarca en una època històrica concreta, en un context que ha d'apropar-lo al lector. Pot incloure apreciacions subjectives de l'autor i dades sobre el context en què transcorre la vida del biografat.

Les característiques més rellevants del gènere són:

- L'ús de la **tercera persona** per a l'exposició o narració de la vida del personatge triat, punt de vista que estableix una certa distància entre l'autor i el biografat, i una certa aparença d'objectivitat.
- La **veracitat**. L'autor explica una història verídica sobre una persona real basada en fets també reals, avalats per la documentació o testimonis.
- L'elecció acurada dels **esdeveniments més significatius** de la vida del protagonista.
- **L'estructura lineal** que segueix cronològicament la vida del personatge.
- **La relació** entre la **vida i l'obra** del biografat i el **moment històric**.

La descoberta del personatge a través dels diferents fets remarcables de la seva vida desvetllen l'interès i la motivació en el lector. És, doncs, un gènere que afavoreix la reflexió sobre el pas del temps. Transmet una idea de temporalitat dual: el temps real en què transcorren les diferents etapes de la vida del personatge, i el temps històric, que permet recrear l'època i entendre el perquè de la seva obra.

Dins el gènere, molt divers, podem trobar quatre tipus diferents de biografies:

- **Biografia documental**. Intenta reproduir el més fidelment possible la vida del personatge.
- **Biografia novel·lada** o **novel·la biogràfica**. L'autor s'introdueix en la ment del personatge i imagina el que va pensar i el que va sentir. També interpreta els esdeveniments que li van passant, respectant sempre els fets verídics. En aquest cas, es pot adoptar la primera persona, en el qual cas parlem d'**autobiografia novel·lada**.

- **Autobiografia.** És un relat retrospectiu en primera persona i sobre la pròpia vida, perquè el narrador és el mateix autor. Cal tenir en compte que el lector, en aquest tipus de biografia, pot rebre una imatge desenfocada del passat del protagonista, ja que aquest pot haver modificat alguns episodis o bé haver ocultat informació.
- **Autobiografia novel·lada.** L'autor recrea en primera persona la seva pròpia vida o la vida d'algun personatge.

Els llibres que hem triat per treballar aquest gènere a cicle inicial i cicle mitjà són biografies novel·lades, i el llibre per a cicle superior és una autobiografia novel·lada.

Pel que fa a l'estructura del text biogràfic, sol obeir al següent esquema: presentació del personatge, explicació dels fets més destacables de la seva vida, i finalment, la conclusió, que és la part més subjectiva, la valoració sobre la rellevància de la seva obra o trajectòria vital.

En el gènere de la biografia conflueixen diferents tipologies textuais, com ara el narratiu, el descriptiu i l'expositiu.

3. El treball de la biografia a l'escola

Pensem que és bo treballar la biografia a l'escola perquè en presentar la vida i l'obra d'un personatge important ajudem els nostres alumnes a construir ponts entre el present i el passat, entre la seva vida individual i la vida de la col·lectivitat a la qual pertanyen. Fa possible compartir trossets d'història que han dissenyat el món actual i l'han fet una mica millor. Així mateix, en conèixer les etapes de la vida d'un personatge concret, els alumnes poden establir paral·lelismes amb la seva pròpia vida i amb les seves pròpies experiències.

Les possibilitats didàctiques per treballar la biografia són múltiples i a l'abast de tothom. Permet un treball transversal de desplegament de competències i una concreció d'activitats engrescadores que van des d'un treball de recerca sobre el nom de la pròpia escola, del carrer, del poble, de personatges locals interessants, fins arribar a personalitats de renom universal.

La intervenció didàctica que podem dur a terme a partir de la biografia facilita la transversalitat de continguts de diferents àrees. Cada personatge estudiat queda estretament vinculat a una disciplina artística, científica, política, cinematogràfica... i possibilita una gran descoberta que caldrà aprofitar en les àrees que s'hi relacionin.

Des del punt de vista de fomentar l'atenció, la motivació i l'interès dels alumnes, aquest gènere també és una bona eina per implicar l'alumne en l'aprenentatge. La curiositat, la sorpresa, l'empatia per tot allò que passa i envolta el personatge són elements que cal aprofitar i fomentar per aprendre nous coneixements.

La biografia ens brinda l'oportunitat, com ja apuntàvem en l'apartat anterior, de treballar un concepte de gran complexitat per a l'alumnat de primària: el pas del temps. Cal aprofitar la lectura d'una biografia per parlar, debatre i reflexionar amb els alumnes tant del recorregut vital del personatge com del temps històric en què li ha tocat viure.

Aquestes converses, que impliquen referir-se a fets que es produeixen en diferents moments del passat o ordenar-los, aporten també un marc significatiu per utilitzar els temps verbals en passat. A partir d'aquesta pràctica oral es poden dur a terme activitats de reflexió metalingüística sobre la composició dels temps verbals.

Un tipus de treball que ens permet aprofundir en el gènere i familiaritzar l'alumne amb la tasca d'un biògraf és la selecció dels fets més importants de la seva pròpia vida. Requereix donar arguments, recopilar informació, i cercar alguna documentació (fotografies, entrevistes als pares...). Aquest treball es pot dur a terme a totes les edats, adequant el tipus d'exigència.

Una altra possibilitats didàctica que ens ofereix la biografia és prendre els textos com a models i fer que els alumnes elaborin biografies. Les activitats d'ensenyament/aprenentatge que genera aquesta tasca són molt completes perquè comporten: anàlisi del gènere, cerca d'informació, organització i estructuració de la informació, i

Exposició a l'Escola Sagrada Família. Els alumnes de tercer comparteixen els treballs sobre la seva vida personal.

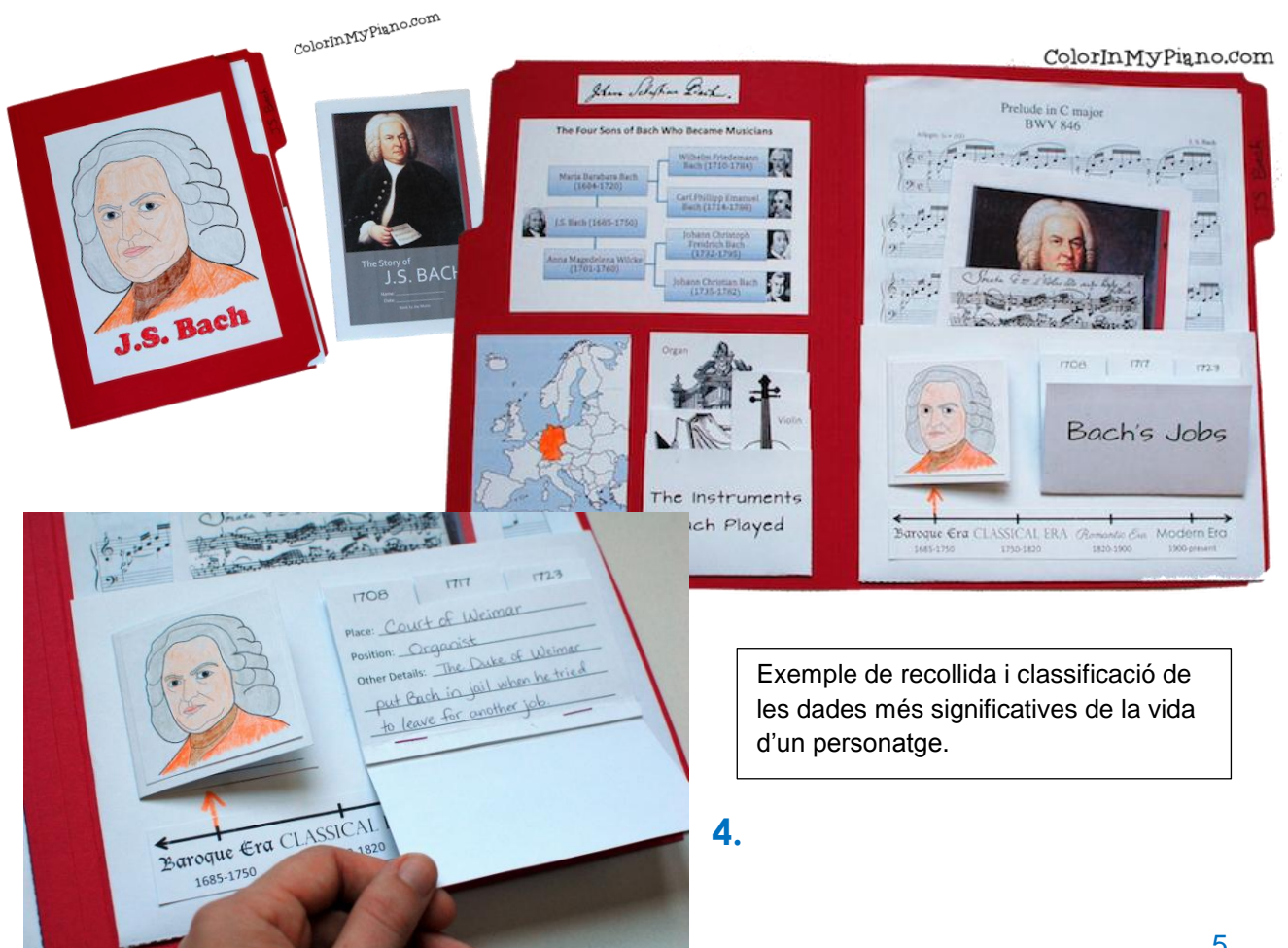
Alumnes de l'Escola Proa (Barcelona) elaborant la seva biografia lectora.

elaboració final d'un text. En aquest procés caldrà tenir una especial cura a establir criteris per seleccionar la informació (els esdeveniments més importants de la vida del personatge).

Entre les moltes experiències interessants que ens han arribat de diversos centres, volem destacar «L'entrevista al personatge». Per parelles els alumnes cerquen informació sobre un personatge i preparen una entrevista. Davant del grup l'escenifiquen. Un fa d'entrevistador i l'altre del personatge triat, que fins hi tot es pot caracteritzar. Les aportacions d'aquesta activitat són moltes: el grup pot arribar a conèixer una gran diversitat de personatges, la motivació és alta, cal fer un important treball de documentació, requereix ajustar les preguntes a la informació trobada, i empatitzar amb el personatge.

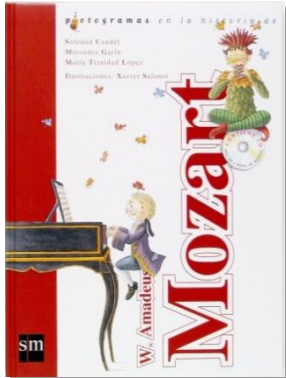
Treballar la biografia ens permet fer ús del llenguatge com a instrument de comunicació oral i escrita, però també com a instrument de coneixement.

Exemple de recollida i classificació de les dades més significatives de la vida d'un personatge.

4.

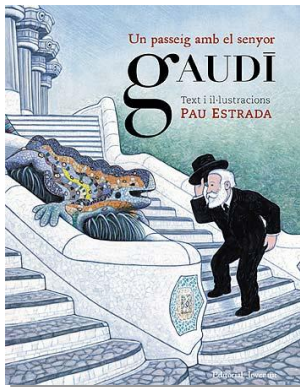
4. Bibliografia per a infants: la biografia com a gènere

CANDEL, Soledad; SALOMÓ, Xavier;
LÓPEZ, Trinidad i GARÍN, Mercedes (2006).
Wolfgang Amadeus Mozart. Barcelona:
Cruïlla.

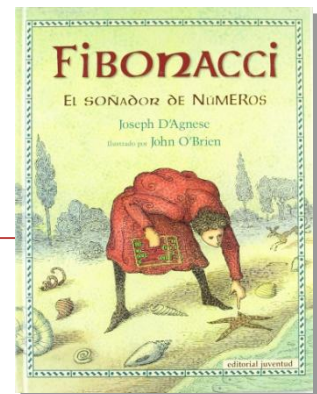
COMELLAS, Salvador i VILA, Jordi
(2012). **Pasqual Maragall de gran vull
ser alcalde!** Barcelona: Efadós.

ESTRADA, Pau (2013). **Un passeig amb
el senyor Gaudí**. Barcelona: Joventut.

D'AGNESE, Joseph (2011). **Fibonacci.
El somiador de nombres.**

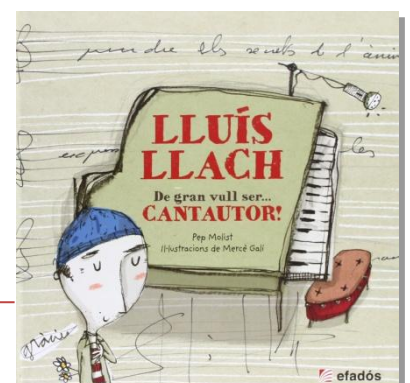
Barcelona: Joventut.

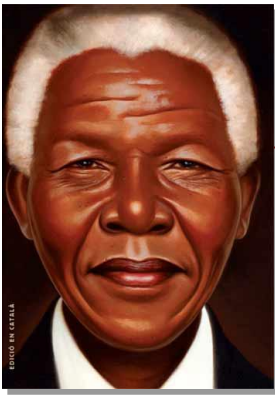

MANNING, Mick (2013). **El gran
viatge de Darwin**. Barcelona:
Joventut.

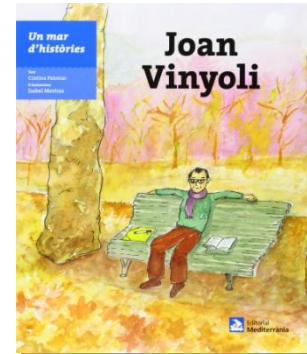
MOLIST, Pep (2013). **Lluís Llach,
de gran vull ser cantautor!**

Barcelona: Editorial Efadós

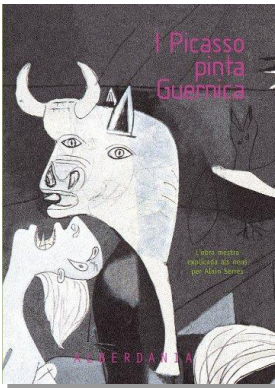

NELSON, Kadir. **Nelson Mandela**.
Barcelona: Joventut.

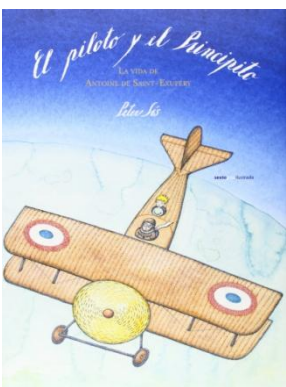
PALOMAR, Cristina (2014). **Joan Vinyoli**.
Barcelona: Mediterrània.

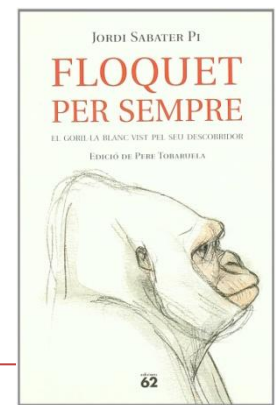
SERRES, Alain (2007). **I Picasso pinta Guernica**. Guipúscoa.

SIERRA, Jordi (2013). **També van ser joves**. Barcelona: Bambú.

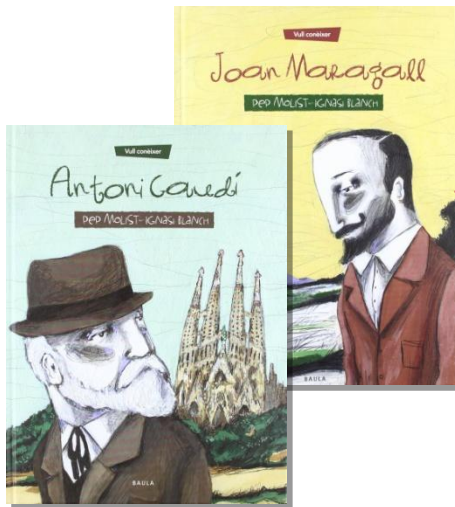

SIS, Peter (2014). **El piloto y el Principito**. Barcelona: Sexto piso.

TOBARUELA, Pere; SABATER, Jordi (2003). **Floquet per sempre**. Barcelona: Edicions 62.

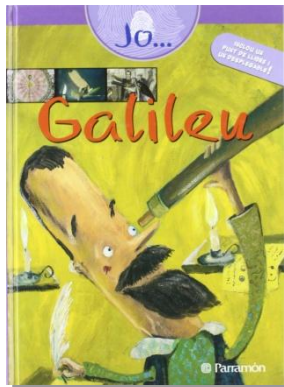
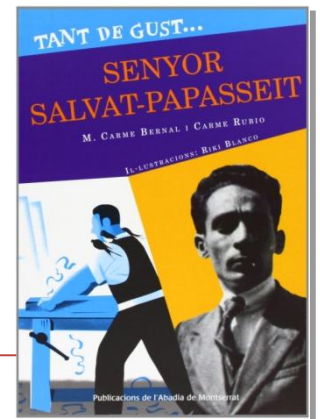
COL·LECCIONS

Col·lecció «Vull conèixer». Barcelona: Baula.

Col·lecció «Tant de gust...». Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat.

Títols: *Senyor Andersen*, *Senyora Anglada*, *Senyor Lull*, *Senyor Maragall*, *Senyora Rodoreda*, *Senyor Salvat-Papasseit*, i *Senyor Verdaquer*.

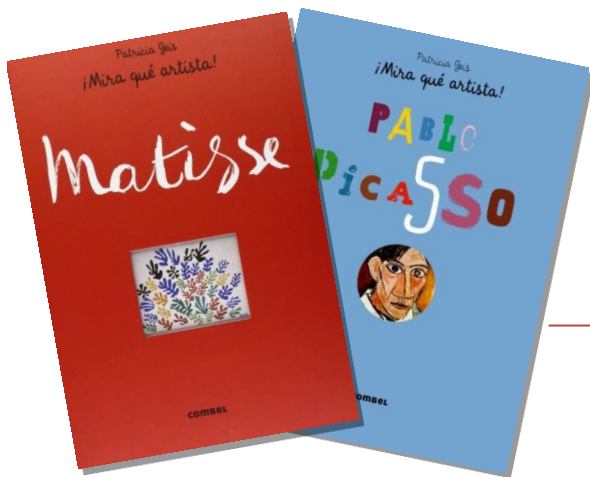
Col·lecció: «Jo...». Barcelona: Parramón.

Títols: *Albert Einstein*, *Vincent Van Gogh*, *Genguis Khan*, *Galileo Galilei*, *Tutankhamon*, *Salvador Dalí*.

Col·lecció «Descobrim els músics». Barcelona: Combel.

Títols: *Mozart*, *Beethoven*, *Vivaldi*, *Bach*, *Chopin*, *Txaikovski*.

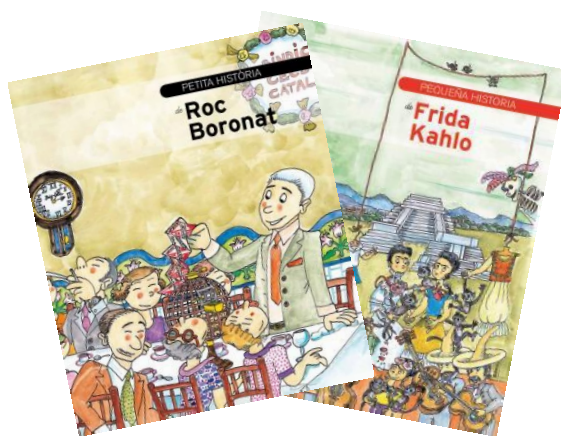

Col·lecció «¡Mira qué artista!». Barcelona: Combel.

Títols: *Alexander Calder, Andy Warhol, Matisse, i Pablo Picasso.*

Col·lecció «Em dic...». Barcelona: Parramon.

Títols: *Anna Frank, Beethoven, Christòfol Colom, Cromanyó, Alexander el Gran, Agatha Christie, Charles Darwin, Cleopatra, Galileu, Gandhi, Martin Luther King, Jules Verne, Leonardo da Vinci, Albert Einstein, John Lennon, Picasso, Mozart, Teresa de Calcuta, Vincent Van Gogh, Nelson Mandela, Miguel de Cervantes, Marco Polo, Tutankamon, Saint Exupéry, Shakespeare, Marie Curie, Charles Chaplin, Gaudí, Joan Pau II, i Johannes Gutenberg.*

Col·lecció «Petites històries». Barcelona: Mediterrània.

Títols: *Dalí, Joan Miró, Foix, Abat Oliva, Josep Pla, Verdaguer, Goya, Pau Casals, Toulouse Lautrec, Josep Tarradellas, Mark Twain, García Lorca, Ildelfons Cerdà, Velázquez, Camilo José Cela, Víctor Balaguer, Roc Boronat...*

5. Què sabem de Pablo Ruiz Picasso?

5.1 Sobre el pintor

Pablo Ruiz Picasso (Màlaga, 25 d'octubre de 1881 – Mogins, 8 d'abril de 1973) és popularment conegut com a Picasso, el qual destaca com un dels pintors més importants del segle xx. Al llarg de la seva vida artística va crear més de 20.000 obres.

5.2 Sobre les seves obres

De les obres de Picasso principalment podem destacar quatre èpoques diferents:

Època blava (1901-1904): època en que Picasso comença a crear un univers de trista serietat, de tons blaus. Els personatges que poblen aquests quadres són els marginats per la societat: personatges habituals als carrers i les tavernes de les grans ciutats, indigents, cecs i dones solitàries sumides en la misèria.

Època rosa (1905-1906): apareixen nous tons cromàtics, un rosa suau, tons vermells càlids i altres colors clars. Per primera vegada crea treballs plàstics modelats amb cera o fang i bronze. Els personatges que apareixen en els seus quadres són arlequins, una presència essencial a l'època rosa.

El cubisme (1906-1915): va suposar una ruptura amb la tradició artística i una fita per l'art del segle xx. El cubisme s'allunya de la reproducció de la realitat, fragmenta la forma familiar dels objectes, descompon el món visible en partícules minúscules i les organitza de nou en els quadres. L'artista tracta d'allunyar-se del model de la natura, però sense crear una imatge completament abstracta.

El surrealisme (1925-1934): Picasso va portar cada vegada més lluny la separació de la forma i el contingut. Va anar experimentant amb les formes d'una manera més decidida, i les seves figures es van anar allunyant del model natural. Aquestes figures, molt allunyades de la realitat i que per la seva forma exigeixen de l'espectador fer ús de la imaginació i l'associació d'idees, estan amb consonància amb el surrealisme molt incipient de l'època.

Gran autoretrat blau (1901)

Acròbata i el jove arlequí

Les senyorettes d'Avinyó (1907)

El somni (1932)

5.3 Altres referències

Museu Picasso (Barcelona)

<http://www.museupicasso.bcn.cat/>

Fundación Picasso (Màlaga)

<http://fundacionpicasso.malaga.eu/>

Picasso. Sònia Hurtado Pérez. (zona Clic)

http://clic.xtec.cat/db/act_ca.jsp?id=3341

Dossier didàctic per treballar algunes obres de Picasso. Hans Bösch.

http://www.xtec.cat/crp-bages/picasso/00_dossier_picasso.pdf

6. EL CONTE: PICASSO I MINOU

6.1 Fitxa tècnica

Títol: *Picasso i Minou*

Autora: Priscilla I. Maltbie

Il·lustració: Pau Estrada

Traducció: Raquel Solà

Edicions: Primera edició, març 2010

Editorial: Joventut, S.A.

Lloc de publicació: Barcelona

Any: 2010

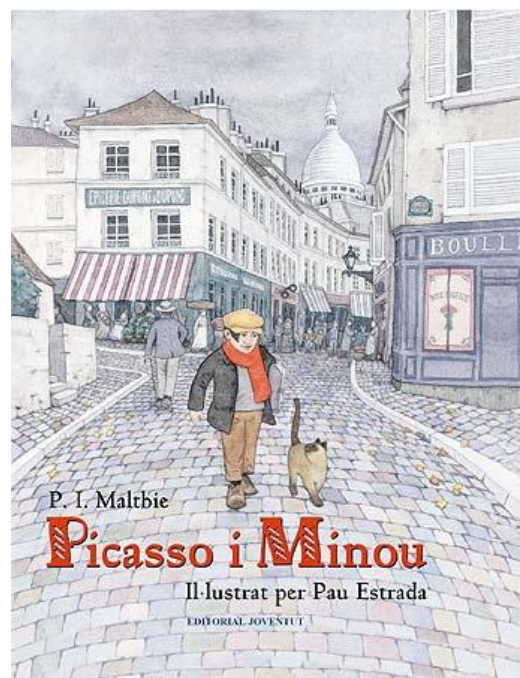
Idioma: Català

ISBN: 978-84-261-37647

Text de contracoberta:

«Els quadres de Picasso, quan es mor el seu millor amic, esdevenen tristos i ningú els vols comprar. Gràcies al seu gat, Minou, el pintor coneix uns alegres artistes de circ que li fan canviar la manera de veure les coses.

Una introducció a l'art de Picasso, des de l'Època Blava fins al Cubisme, inspirada en fets reals».

6.2 La història

El 1904 Picasso es va traslladar a Montmartre, un barri d'artistes de París. En aquell moment Picasso era pobre i les seves obres eren desconegudes, feia pocs anys que s'havia mort un dels seus amics (Casagemas). Durant aquesta època, en les obres de Picasso, que transmetien tristesa i fred, destacava el color blau (que dóna nom al període artístic conegut com a època blava). En aquestes obres Picasso retratava gent del carrer, com per exemple pidolaires.

En aquella època Picasso vivia amb el seu gat Minou, el qual havia recollit del carrer. En Minou observava com en Pablo pintava els seus quadres de tons blaus. Quan el pintor ja no pot alimentar en Minou, el torna a deixar al carrer. Un dia en Minou torna a casa d'en Pablo amb una salsitxa per compartir. A partir d'aquí en Minou porta diverses vegades salsitxes a casa.

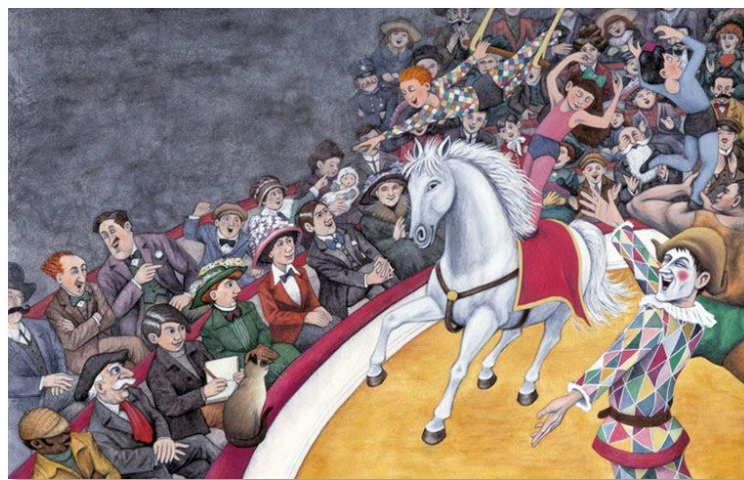
Al conte, en Minou és qui presenta els artistes de circ a Picasso. En Minou pensa que els artistes de circ transmetran alegria al seu amic, la qual es reflecteix en els seus quadres, que ara es caracteritzen principalment pel color rosa, color que dóna nom a l'època rosa. En aquest moment, les obres de Picasso comencen a ser reconsiderades i augmenta el seu reconeixement artístic.

Amb els diners de les vendes, el pintor i en Minou es traslladen a un apartament més gran. En aquella època, ja està preparat per començar els seus primers experiments amb un estil de pintura completament nou: el cubisme.

6.3. Els personatges

Els protagonistes, com el títol del llibre indica, són Picasso i el gat Minou. A més, al final del conte es dóna fe d'altres personatges que hi surten i que són persones influents o amics reals que va tenir Picasso. (Consulteu les pàgines 16 i 17.)

7. Guia de lectura

7.1. Activitats per a abans de la lectura

Preguntes 1 i 2

Es tracta d'analitzar la portada amb un enfocament biogràfic. Per tant, caldrà fer una observació que tingui en compte els següents aspectes:

- La descripció de l'escenari on estan situats els protagonistes de la història. D'aquesta manera, el carrer amb els seus elements i les activitats que li donen vida ens remetrà a un temps passat, en el qual podrem aprofundir durant la lectura.
- La descripció dels protagonistes (aspecte físic, vestimenta, objectes) ens permetrà saber la seva edat aproximada i l'entorn en el qual es mouen.
- L'observació de detalls que ens poden dur a endevinar de quina ciutat es tracta, París i el barri de Montmartre. Ens referim als monuments o a la llengua en què estan escrits els rètols de les botigues i els noms dels carrers. Si és necessari, es pot fer una petita investigació a través d'internet o de llibres de consulta.

I tot això fent ús de l'estratègia de fer prediccions per obtenir les primeres informacions biogràfiques. Es poden fer aproximacions en grups cooperatius, que treguin suc a una part de la imatge de la portada: els edificis, els monuments, les botigues, les persones, les característiques físiques del carrer...

Aquesta activitat reforça la idea de treballar la llengua oral com a base de la llengua escrita i també de la comprensió lectora; el treball a partir de la primera imatge ajuda a fer inferències al llarg de tota la història.

Pregunta 3

Ara és el moment de tenir una estoneta per mirar el llibre. Cal que els alumnes puguin fer aquest primer contacte lliure amb la història, perquè després podran estar més atents a les diferents parts del conte.

Aquest moment de descoberta personal acaba amb l'emplenament de la fitxa bibliogràfica. És important saber que cada conte té unes dades que l'identifiquen i que permeten localitzar-lo en una biblioteca. I és aquí on podem començar a activar els seus coneixements previs sobre la consulta de llibres i el servei de préstec, per arribar a poder anticipar la definició de fitxa bibliogràfica. En aquest cas també proposem un treball en petit grup, perquè els coneixements de cada membre faciliten la tasca.

7.2. Activitats durant la lectura

Com que partim de la idea que aquest conte és una narració, el treballarem seguint la seva estructura formal: plantejament, nus i desenllaç.

INICI

Pregunta 4

Al començament del conte ja trobem les primeres dades biogràfiques. Parlarem d'art, perquè és el tema de la conversa inicial entre el gat Minou i en Picasso. Deixem que els alumnes siguin els primers a parlar i facin les seves reflexions sense consideracions prèvies per part de l'adult.

Preguntes 5 i 6

Deduirem que Picasso era un jove pintor i descobrirem el seu ofici a partir dels estris que tenia al seu estudi. Aprofitarem per fer un bon treball de vocabulari.

Pregunta 7

Descobrirem la ciutat on es movia Pablo Ruiz Picasso i on va conèixer Minou. Proposem una activitat oberta sobre la ciutat, un mural o un treball plàstic en volum que demostrï que l'art i la cultura són importants. Amb tot el material recollit entre tots els alumnes (records, postals, imatges, vestits típics,...) intentarem reconstruir l'escenari on transcorre l'acció.

NUS

Pregunta 8

Aquesta pregunta permet establir una relació entre la vida de Picasso en un moment donat i la seva pintura. Cal fer adonar als alumnes que els tons utilitzats i el que pintava reflectien el que vivia i la manera com ho vivia, mitjançant una petita conversa oberta, en què els alumnes puguin expressar com ho veuen.

Pregunta 9

En aquest punt podem fer una reflexió pedagògica sobre les emocions i la seva relació amb els colors. Proposem dibuixar el cercle cromàtic amb els colors primaris i secundaris, i associar emocions a cadascun d'ells. El treball, que es farà oralment, se centra en el vocabulari sobre colors i tonalitats, però fent èmfasi en els aspectes subjectius. Ens interessa que cada alumne expressi com pintaria ell segons el seu estat d'ànim o emocional.

Preguntes 10, 11, 12, 13 i 14.

Aquestes preguntes ens han de permetre veure l'altra dimensió del barri de Montmartre, i ens donaran peu a parlar de l'època rosa de la pintura de Picasso. Es pot fer una comparativa entre les dues parts d'aquest barri i la seva relació amb les èpoques blava i rosa de Picasso. La comparativa pot expressar-se en un mural estructurat en dues columnes, en què, amb post-its de colors

diferents, els alumnes aniran col·locant les característiques de cada part del barri.

Pregunta 15

Ara toca reflexionar sobre el tema de l'amistat entre Minou i Picasso, sobre com tenen cura l'un de l'altre, sobre què vol dir ser amic d'algú. Els alumnes poden explicar experiències viscudes o properes relacionades amb aquest tema.

Preguntes 16 i 17

Entrem altra vegada al món de les emocions per saber-les identificar i definir a partir de les reaccions que podem observar en les persones.

DESENLLAÇ

Pregunta 18

Tornem a una activitat que ja hem fet abans de la lectura: utilitzar la imatge com a font d'informació, però ara afegint-hi el text. Un text que no dóna resposta a la pregunta, però que sí que ens dóna pistes per respondre-hi amb l'ajuda de la imatge de l'obra pictòrica. És el moment de parlar del cubisme. De nou deixem que els alumnes ens en diguin les característiques, a partir de l'observació, abans de buscar la informació.

7.3. Activitats per a després de la lectura

Totes les preguntes per a després de la lectura pretenen ajudar a interioritzar el contingut del llibre i redibuixar la biografia de Pablo Ruiz Picasso. També permeten descobrir a la mestra i als mateixos alumnes el grau de coneixements assolits. Es poden considerar, per tant, activitats d'avaluació.

Pregunta 19

Aquesta pregunta s'emmarca en l'anàlisi de l'estructura d'una tipologia de text narratiu: el conte. Cal recordar les parts que hem tingut en compte al llarg de tot el treball d'anàlisi de la lectura per tal que tingui sentit el parlar de fórmula de tancament.

Pregunta 20

La finalitat de la pregunta és fer que l'alumne s'adoni dels coneixements biogràfics que la lectura li ha aportat.

Preguntes 21, 22, 25, 26 i 27

Permeten recordar situacions de la narració i reorganitzar-la per tornar-la a reconstruir. Al mateix temps es reconstrueix la biografia de Picasso.

Pregunta 23

Pretén analitzar algunes paraula clau. És convenient que els alumnes facin una activitat prèvia per verbalitzar les seves pròpies definicions, tenint en compte el context narratiu. Així podem comparar-les amb les definicions del diccionari.

Pregunta 24

Vol centrar l'atenció en el lligam entre emocions i èpoques pictòriques. En definitiva, reforçar la proximitat entre ART i EMOCIÓ.

Preguntes 27 i 28

Tenen la finalitat de reconstruir la biografia de Pablo Ruiz Picasso a través de la investigació posterior a la lectura.

8. Consideracions

És important treballar la comprensió del text, perquè l'objectiu no és altre que reordenar la història i, per tant, interioritzar la biografia de Picasso i saber explicar-la oralment. Per aconseguir-ho, trobem interessants dues propostes:

- a) Demanar als alumnes que generin ells mateixos preguntes sobre la lectura; aquestes preguntes se les formularien i les respondrien entre ells. Podríem donar la consigna que haurien de sortir diferents tipus de preguntes: preguntes explícites i preguntes que obliguessin a fer inferències.

Aquesta activitat es podria fer per parelles o en petit grup.

- b) Demanar als alumnes que triïn una expressió, una frase o un fragment del llibre que els hagi agradat i iniciar una conversa a partir de les seves reflexions i argumentacions. D'alguna manera, estaríem fent una conversa dialògica, que va més enllà de la literalitat del text .

Aquesta seria una activitat individual, que és millor fer en grup reduït.

- c) Fer una lectura expressiva del text treballat.

La intenció d'aquestes propostes és diversificar les activitats de comprensió. No hauríem d'oblidar que una manera d'atendre la diversitat és oferir activitats diverses que facin possible que cada alumne trobi les que l'ajuden més en el seu aprenentatge.

9. Continguts que es treballen

Àmbit lingüístic

Dimensió comunicativa

Parlar i conversar

- Participació activa en converses a partir de l'observació d'imatges, ja sigui bé per descobrir el personatge, bé per comentar, expressar opinions davant d'una obra d'art.
- L'expressió de la pròpia opinió en les intervencions orals.
- La descripció dels protagonistes de la història.

Escoltar i comprendre

- Comprensió de tota mena de missatges orals.

Llegir i comprendre

- Utilització d'estratègies de comprensió lectora abans, durant i després de la lectura:
 - Anticipació: fer-se preguntes sobre l'autor, l'època, els quadres pintats per l'autor, l'amistat, les emocions, l'art...
 - La imatge com a suport de la informació.
 - La identificació del tema: la vida del pintor, els fets que el van influir més en la seva vida.
 - La identificació d'altres idees més secundàries.
 - La utilització d'estratègies de cerca: paraules clau, vocabulari específic, sinònims...
 - El vocabulari específic del tema.
 - Les inferències.
 - Establir connexions: sobre el pas del temps, el fet de fer-se gran, la interpretació de les èpoques i dels quadres de Picasso, els escenaris en què es va moure.
- La lectura silenciosa.
- La fitxa bibliogràfica.
- La síntesi de la informació: eix cronològic.

Coneixement del funcionament de la llengua i del seu aprenentatge

- El significat del terme *biografia*, etimologia.

- La tipologia de textos: la narració i el conte, característiques de la descripció.

Dimensió literària

- Gènere literari: la biografia, característiques.
- La lectura expressiva en veu alta: la fluïdesa, el to, l'entonació, la modulació de la veu.